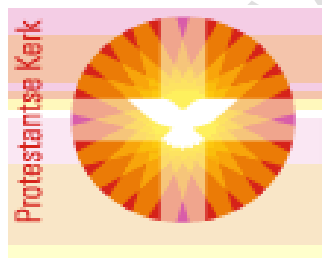

Beleidsplan

PGS 2015-2022

*Trektocht naar de toekomst
&
met Traditie en Vernieuwing*

9 april 2015

Inhoud

1.0	Inleiding.....	3
2.0	Procesbeschrijving en verantwoording	5
2.1	Inleiding.....	5
2.2	Beleidsvorming periode 2004-2014	5
2.3	Na ‘Dromen en Bouwen’	6
2.4	Reacties op de scenario’s en nadere overwegingen	7
2.5	Overwegingen bij de beleidsvorming.....	8
3.0	Waar staan wij voor?	9
3.1	Beleidsoverwegingen	10
4.0	Veranderen van de bestuurlijke structuur	11
4.1	Inleiding.....	11
4.2	Waarnemingen.....	12
5.0	Gebouwen en wijken in de toekomst.....	13
5.1	Inleiding.....	13
5.2	Waarnemingen.....	13
6.0	Financiën	13
6.1	Inleiding.....	15
6.2	Waarnemingen.....	15
7.0	Predikanten en medewerkers	17
7.1	Inleiding.....	17
7.2	Waarnemingen.....	17
8.0	Communicatie.....	18
8.1	Inleiding.....	18
8.2	Waarnemingen.....	19
9.0	Processturing en bewaking	20
9.1	Inleiding.....	20
9.2	Waarnemingen.....	20
10.0	Beleidsvoornemens	202
11.0	Samenvatting: traditie en vernieuwing	26

1.0 Inleiding

De kerk van de toekomst zal er heel anders uit zien, dan die van het verleden. Dat is een belangrijk gegeven. Daarnaast hechten wij er aan, dat onze gemeente staat in de Christelijke traditie en wij de verantwoordelijkheid hebben om in onze gemeente centrale elementen uit die traditie een duidelijke plek te geven in de kleur van onze Protestantse Gemeente Soest. In de keuzes die gemaakt worden in dit beleidsplan zal u deze gedachte teruglezen.

Een trektocht: het beleidsplan is niet af. Het geeft in grote lijnen aan waar de PGS voor staat, welke zaken moeten worden opgepakt en wat voor organisatie daarvoor nodig is. Veel dingen zullen nog moeten worden besproken en uitgewerkt door kerkenraad en gemeente. Dit beleidsplan heeft als doel voorwaarden te scheppen om ook in de toekomst het vuur van ons geloof brandende te houden en een geloofsgemeenschap te kunnen bieden aan onze gemeenteleden en aan nieuwe groepen mensen die daar behoefte aan hebben. Daarom spreken we in de titel ook van een trektocht.

Bij de voorstellen in dit beleidsplan laten we ons leiden door 4 criteria:

- De voorstellen moeten inspirerend en toekomstgericht zijn: een vorm van kerk- en gemeente zijn die mensen uit alle generaties raakt in het hart en aanzet tot handelen.
- De voorstellen moeten duurzaam zijn: de keuzes die worden gemaakt hebben een lange looptijd, zeg minstens 10 jaar, zonder dat weer ingrijpende veranderingen moeten worden gerealiseerd.
- Er moet voldoende draagvlak en draagkracht voor zijn: een zorgvuldige raadpleging van gemeenteleden en ambtsdragers moet aantonen dat er voldoende enthousiasme is voor de voorstellen en dat er mensen zijn die ook verantwoordelijkheid willen nemen voor de uitvoering.
- De voorstellen moeten financieel gezond zijn: de keuzes die worden gemaakt leveren voldoende zekerheid voor realisatie van het beleid en begrotingen voor de komende 10 jaar.

Er zijn duidelijke aanwijzingen dat we het beleid van de afgelopen jaren niet op die manier moeten voortzetten. Die aanwijzingen zijn zowel hoopgevend als zorgelijk.

Zorgelijk is:

- De terugloop van het aantal leden van de PGS;
- Het afnemend kerkbezoek;
- Het steeds moeilijker vinden van ambtsdragers;
- De verwachte tekorten op financieel gebied in de nabije toekomst bij ongewijzigd beleid.

Hoopgevend is:

- Er is behoefte aan vernieuwing op het gebied van viering en liturgie;
- Er is behoefte aan geloofsontwikkeling en geloofsverdieping;
- Missionair gemeente zijn, stelt nieuwe vragen en krijgt nieuwe impulsen;
- De diaconale opdracht wordt voor steeds nieuwe uitdagingen geplaatst.

De opgaven en uitdagingen die hieraan zijn verbonden, zijn verwoord in de rapporten “Dromen en Bouwen” (2010) en verder geconcretiseerd in het rapport “Om de verandering” (2013). In het beleidsplan voor 2015-2022 wordt voortgebouwd op de analyses, oplossingsrichtingen en uitdagingen zoals verwoord in deze rapporten. Ze zijn opnieuw bekeken en gewogen na ampele studie en discussie binnen de regiegroep, het moderamen AK en de Algemene Kerkenraad zelf. De plannen zijn opgesteld binnen de financiële piketpaaltjes die door de voorzitter en penningmeester van het CvK geslagen zijn; daarbij overwegende een maximaal draagvlak te creëren.

Veel mensen hebben aan dit beleidsplan bijgedragen. Het plan staat ook niet op zichzelf. Het is het resultaat van een lang proces dat zich de afgelopen jaren heeft voltrokken. Een overzicht van alle activiteiten op dit terrein tot 2010 treft u aan in het rapport “Dromen en Bouwen” (oktober 2010).

Het meest recente beleidsplan van de Protestantse Gemeente Soest is geschreven voor de periode 2004-2007. De strategische koers van dit beleidsplan zette in op een zo groot mogelijke zelfstandigheid en zelfwerkzaamheid van de wijkgemeenten. In feite is deze beleidslijn in de afgelopen 10 jaar ook gevolgd, zij het dat de centrale taken op het gebied van de diaconie, jeugdwerk en Vorming en Toerusting zijn toegenomen. Maar de hierboven genoemde aanwijzingen, die zowel hoopvol als zorgelijk zijn dwingen ons om deze beleidslijn te herzien.

De regiegroep die, zoals hiervoor al vermeld, veel tijd en energie in dit project gestoken heeft, werd bemand door:

Klaas de Waard	voorzitter AK
Wibo Rip	voorzitter AK
Han van Dijk	lid AK
Rob Blom	lid AK en voorzitter CvD
Bert v.d. Zanden	lid AK en voorzitter CvK
Wijgert Verstoep	lid CvK
Gerrit Olsman	lid en predikant
Jandirk Pronk	extern adviseur

Het moderamen van de Algemene Kerkenraad,

Soest, maart 2015

2.0 Procesbeschrijving en verantwoording

2.1 Inleiding

Met dit beleidsplan staan we in een traditie. We bouwen voort op eerder geformuleerde uitgangspunten voor vernieuwing. Daarom volgt hieronder een korte historische schets daarvan.

Sinds de Protestantse Gemeente Soest in 2004 ontstond, zijn er herhaaldelijk pogingen gedaan om beleid voor de toekomst te formuleren. Het eerste beleidsplan dateert uit 2004 voor de periode 2004-2007. Daarna zijn er meerdere commissies aan het werk geweest, waarvan het Rapport 'Dromen en Bouwen' uit 2010 en het rapport 'Om de verandering' uit 2013 de meest recente zijn. Het beleidsplan, zoals dat nu voorligt, is deels een resultaat van veel werk en debat in de afgelopen 10 jaar en voornamelijk van de laatstgenoemde rapporten. Om de beleidsvoornemens van nu goed te kunnen plaatsen, wordt eerst kort ingegaan op de activiteiten die het afgelopen decennium hebben plaatsgevonden en met name die van de afgelopen 5 jaar. Vervolgens wordt aandacht besteed aan de scenario's zoals die zijn voorgelegd en aan de reactie van wijkkerkenraden, College van Kerkrentmeesters en College van Diakenen hierop. Ook willen we aandacht besteden aan de vele gesprekken die in en rond de AK-vergaderingen hebben plaatsgevonden over de eerste versie van dit Beleidsplan. Daarna worden aan de hand van de in de inleiding genoemde vier criteria de belangrijkste beleidsopties geformuleerd.

2.2 Beleidsvorming periode 2004-2014

In het voorjaar van 2009 nam de AK van de PGS het besluit om een proces te starten onder de naam "Dromen en Bouwen"; naar een beleidsplan voor een gezonde Protestantse Gemeente Soest". Aan dit besluit is het nodige voorafgegaan. Eén van de aanbevelingen in het beleidsplan 2004-2007 was om één visie voor de (toen nog) SoW-gemeente Soest te ontwikkelen. Het heeft tot 2006 geduurd voor hier uitvoering aan werd gegeven. In dat jaar heeft de AK een commissie geïnstalleerd, die de opdracht kreeg een visie te formuleren voor het kerk- en gemeente zijn van de PGS voor de jaren 2008-2011. Resultaat hiervan was de visienota "koersverkenning". In deze nota werd onder andere aandacht besteed aan de relatie tussen de wijken en de AK en aan het vraagstuk van geografische wijken versus het accentueren van kleurverschillen. Ten aanzien van dat vraagstuk pleitte de nota voor gematigde specialisatie van wijken, zonder het geografisch principe op te geven. Eén van de conclusies in deze nota was dat het ontbreken van een lange termijn visie voor de PGS een gemis is. De nota voorzag niet in een dergelijke visie. De AK heeft deze nota - met een aantal aanpassingen - als richtinggevend aangenomen.

In 2007 werd door de AK een beleidsadviescommissie (BAC 2) ingesteld om een nieuw beleidsplan op te stellen - Mensen zorgen voor beweging-. Deze commissie nam als insteek het uitwerken van vijf thema's: pluriformiteit van de wijken; van interne naar externe gerichtheid; professionele samenwerking; financiële situatie, inclusief die van gebouwen en locaties, communicatie en sturing. De bespreking van het rapport in 2008 leidde onder andere tot de conclusie dat het rapport nog te weinig op de toekomst inspeelt.

Zo besloot de AK een werkgroep te formeren die de in dit rapport ervaren lacune zou moeten opvullen, toegespitst op het uitwerken van één of meerdere toekomstscenario's voor de PGS. Zo is medio 2009 de werkgroep "Dromen en Bouwen" aan het werk gegaan. Het rapport "Dromen en Bouwen"; toekomstverkenning van de Protestantse Gemeente Soest' werd in oktober 2010 aan de AK aangeboden en kon na bespreking in de AK en de wijkkerkenraden worden aanvaard als richtinggevend voor de toekomst van de PGS. Dat betekende concreet dat er op vier uitdagingen beleid ontwikkeld moest gaan worden. Deze uitdagingen werden in vier kernzinnen samengevat:

- 1- wij investeren in geloofsbegeleiding- en verdieping;
- 2- wij zijn een thuis voor mensen uit alle generaties, in verschillende levensfasen;
- 3- wij delen het evangelie met anderen, zoeken de 'vrede voor de stad';
- 4- wij zijn bereid tot veranderen en kiezen als de situatie daar om vraagt.

2.3 Na 'Dromen en Bouwen'

De AK besloot om de vier uitdagingen door twee denktanks nader te laten uitwerken tot aanbevelingen voor concreet beleid: denktank 1 voor de eerste drie uitdagingen en denktank 2 voor uitdaging vier. Naast de denktanks werden drie taakgroepen ingesteld om uitvoering te geven aan beleid met betrekking tot jeugd, vorming en toerusting en communicatie.

Denktank 1 kwam februari 2013 met de eindrapportage 'Om de verandering'. Dit rapport geeft een beeld van de demografische ontwikkeling, een overzicht van activiteiten van de PGS en de uitkomsten van groepsgesprekken met verschillende leeftijdsgroepen. Daarnaast worden er adviezen en suggesties gedaan ten aanzien van de genoemde uitdagingen. In het rapport wordt voorts gepleit voor één kerkelijk centrum voor de PGS en voor een PGS-brede kerkenraad die slagvaardig bestuurt. Ook voorziet het rapport in adviezen betreffende de transitie en specifieke aandachtspunten als het draagvlak voor verandering, de functie van bepaalde gebouwen en het werkteam van predikanten en kerkelijk werkers. Op basis van de rapportages van denktank 1 en 2 neemt de AK in het voorjaar van 2013 twee voorgenomen besluiten: (1) het realiseren van één kerkelijk centrum voor de PGS; (2) het komen tot één kerkenraad voor de PGS. Op de ambtsdragersbijeenkomst op 8 juni 2013 bleken er echter veel aarzelingen ten aanzien het voornemen om binnen 7 jaar één vierplek te realiseren. Ten aanzien van het (op termijn) komen tot één kerkenraad voor de PGS waren er minder aarzelingen. Besloten wordt om een regiegroep op te richten en als opdracht te geven om zaken te heroverwegen en met een plan te komen hoe het toekomstbeleid verder vorm te geven.

In de periode zomer 2013 tot zomer 2014 heeft deze regiegroep in samenspraak met de AK gewerkt aan een voorstel op het gebied van de toekomstige ontwikkeling van de PGS. Daarbij zijn de uitdagingen gebruikt uit het rapport 'Dromen en Bouwen' en is voorts aandacht besteed aan alle waarnemingen, analyses en conclusies van de twee rapporten. Als werkwijze is gekozen voor het maken van enkele realistische scenario's: er werden randvoorwaarden op het gebied van financiën, personeel en gebouwen vastgesteld waaraan de scenario's moeten voldoen. Bij het maken van de scenario's is eerst bekeken wat de haalbaarheid is van het bouwen van een nieuw kerkelijk centrum voor de PGS. Zeer snel werd duidelijk dat het bouwen van een nieuw kerkelijk centrum in Soest gezien de kosten en de vermoedelijke opbrengsten van verkoop van gebouwen zeer waarschijnlijk niet haalbaar is. Dit is door een extern bureau bevestigd.

Dit betekende dat gekeken moest worden of het mogelijk is een kerkelijk centrum te vestigen in een bestaand kerkgebouw. Gezien de centrale ligging werd daarbij aan De Open Hof gedacht. Dit is ook gekozen als eerste van drie scenario's. Als tweede scenario is gekozen voor het handhaven van de Emmakerk en de Wilhelminakerk als plekken voor viering en activiteiten, het benutten van De Open Hof voor diaconale taken en de Oude Kerk voor kerkelijk-culturele activiteiten. Het derde scenario betreft de verbouw van De Open Hof en het onder voorwaarden handhaven van een preekplaats in de Oude Kerk. De drie scenario's zijn na een uitvoerige toelichting in een bijeenkomst van alle ambtsdragers voorgelegd aan de afzonderlijke wijkkerkenraden, het College van Kerkrentmeesters (CvK) en College van Diakenen (CvD).

2.4 Reacties op de scenario's en nadere overwegingen

De reacties op de drie scenario's van wijkkerkenraden en CvK en CvD geven het volgende beeld:

- Vanuit de wijkkerkenraden en de colleges komen verschillende voorkeuren inzake de scenario's naar voren die duidelijk en zorgvuldig worden beargumenteerd. Het CvK geeft aan dat de drie scenario's haalbaar zijn en geeft verder geen voorkeur aan.
- Het CvD geeft aan dat de diaconale activiteiten in principe goed vanuit de verschillende locaties kunnen worden vormgegeven en geeft verder ook geen voorkeur aan.
- De Open Hof heeft een duidelijke voorkeur voor het komen tot één vierplek en geeft aan dat De Open Hof hier geschikt voor kan worden gemaakt als er geen mogelijkheid is om nieuw te bouwen. Daarbij wordt niet uitgesloten dat de Oude Kerk als vierplek blijft functioneren.
- Emmakerk en Wilhelminakerk geven aan een voorkeur te hebben voor het tweede scenario, waarbij de WK uitdrukkelijk pleit voor het ontstaan van één kerkelijke gemeente. De WK vindt verder dat De Open Hof verkocht moet worden en de Oude Kerk als religieus-cultureel centrum voor de PGS beschikbaar moet blijven. De Emmakerk is van mening dat zich een pioniersplek in De Open Hof zou kunnen vestigen.
- De Oude Kerk geeft de voorkeur aan een vierde scenario: zowel een vierplek in de Emmakerk als de Oude Kerk behouden, en heeft als tweede voorkeur de verbouwde Open Hof als vierplek en de Oude Kerk.
- De Johanneskerk geeft aan een voorkeur te hebben voor de (verbouwde) Open Hof en Oude Kerk als vierplekken.

Alle AK-leden hebben de volledige reacties van de wijken gehad.

2.5 Overwegingen bij de beleidsvorming:

In de afgelopen 10 jaar heeft de PGS niet stil gezeten als het gaat om het denken en overleggen over het beleid naar de toekomst. De diverse rapporten getuigen van de inzet en bereidheid van veel mensen om hier aandacht aan te besteden. Tegelijkertijd kan men ook constateren dat er veel aarzelingen zijn te bespeuren ten aanzien van het doen van (vergaande) keuzes zoals het komen tot één kerkelijk centrum voor de PGS. Alleen de wijkkerkenraad van De Open Hof pleit hiervoor.

Er zijn verschillen in opvatting over hoe de kerk zich naar de toekomst toe zal of moet ontwikkelen. Sommigen gaan daarbij uit van de overtuiging dat de huidige wijze van kerk-zijn met de erediensten op zondag een uitstervend fenomeen is en we onze blik daarop niet primair moeten richten. De vraag moet zijn hoe wij als kerkgemeenschap optimaal inspelen op en van onmisbare waarde zijn in een snel veranderende maatschappij. Anderen benadrukken dat veranderen geen doel op zichzelf kan zijn. We moeten niet opgeven wat we op dit moment als goed en waardevol ervaren, alleen ter wille van een gedroomde toekomst. Kerk-zijn is meer dan alleen 'onderweg-zijn'. Het is ook: 'het huis van God bewonen in de wereld' tot eer van de Eeuwige en ten dienste van mensen, binnen en buiten de geloofsgemeenschap... Het zal een uitdaging zijn deze verschillende benaderingen een inspirerende plek te geven in de te vormen Protestantse Gemeente Soest.

3.0 Waar staan wij voor?

Om in deze verscheidenheid de samenhang en verbondenheid binnen de Protestantse Gemeente Soest te blijven zien, willen we opnieuw teruggrijpen op de roeping van onze gemeente zoals die in 'Dromen en Bouwen' verwoord staat.

In 'Dromen en Bouwen' staat in essentie het volgende (2010, pag. 7):

Wij geloven in God

- De Protestantse Gemeente Soest weet zich geroepen de liefde van God in onze woonplaats gestalte te geven.

Wij geloven in mensen, omdat zij Gods mensen zijn

- De Protestantse Gemeente Soest wil een plek van ontmoeten en verbinden zijn. Wij geloven dat God zich laat vinden in mensen en hun levensverhalen.

Wij geloven in deze wereld, omdat het Gods wereld is

- De Protestantse Gemeente Soest wil het verlangen naar heelheid delen in daden van liefde en gerechtigheid met mensen dichtbij en ver weg.

In 'Dromen en Bouwen' werd verwoord wat dit betekent:

Wij verdiepen en ontwikkelen ons geloof, leren over ons geloof te communiceren en leren anderen te begeleiden op hun geloofsweg

- We vertellen elkaar en wie het maar horen wil de verhalen over God en Jezus
- Veelkleurige vieringen die aansluiten bij de behoeften van verschillende groepen(uitdaging 2)
- Missionaire roeping (uitdaging 3)

Wij hebben oog, begrip en respect voor de veelkleurigheid van de gemeente

- Pastorale zorg in geloofs- en levensvragen
- Gemeenteopbouw en gemeenteontwikkeling houden rekening met de verschillende generaties en levensfasen

Wij delen het evangelie met anderen, zoeken de vrede voor de stad, en zijn daarin herkenbaar, geloofwaardig en uitnodigend

- Bewustwording van de missionaire en diaconale roeping
- Ontwikkelen van missionair beleid
- Wij willen bijdragen aan een vindplaats voor zin- en Godzoekers
- Wij willen naar buiten gericht kerk-zijn
- Geloofwaardig en wervend in de samenleving staan
- Met een aansprekende en toegankelijke website
- Opkomen voor sociale rechtvaardigheid en hulp bieden aan de slachtoffers van onrecht en rampen
- Zorg voor natuur en milieu
- Wij gaan het gesprek aan en werken samen met mensen en groepen die deze doelen ook nastreven

Wij zijn bereid om te veranderen en kiezen als de situatie daar om vraagt

Denken wij van hieruit terug naar de criteria inzake toekomstig beleid zoals die in de inleiding van dit beleidsplan verwoord staan: (1) inspirerend en toekomstgericht; (2) duurzame beslissingen; (3) voldoende draagvlak en draagkracht; (4) financieel gezond. Dan komen we bij een aantal beleidsoverwegingen uit:

3.1 Beleidsoverwegingen

1. Wij vormen een gemeenschap die zich door God wil laten raken en die geïnspireerd door die boodschap wil bijdragen aan de leefbaarheid van Soest. Wij willen dat ideaal niet beperken tot onszelf of tot onze gemeente. Wij willen ons hierin verbinden met de wereld dichtbij en veraf. Dat streven vraagt bezieling en inspiratie. Dat vuur brandend houden is de kern van onze aanwezigheid als christelijke gemeenschap.
2. Vernieuwing van kerk- en gemeente-zijn moet worden geïnitieerd en gecontinueerd in de ontwikkeling van de PGS. Dat vereist pionierswerk dat vanuit een duidelijke plek wordt ontwikkeld en van waaruit experimenten kunnen plaatsvinden t.b.v. de gehele Protestantse Gemeente Soest. Dat is een verantwoordelijkheid van de PGS als geheel t.b.v. de PGS als geheel. We streven naar een kweekvijver voor de vernieuwing en toekomstgerichtheid van de PGS als geheel. Aan zo'n pioniersproject moeten duidelijke eisen worden gesteld. Alvorens hiermee kan worden gestart zal een duidelijk beleidsplan (een deelplan van dit beleidsplan) moeten worden ontwikkeld en goedgekeurd.
3. Vernieuwing van kerk- en gemeente-zijn moet ook gestalte krijgen in blijvende aandacht voor de nieuwe generaties. Kinderen en jongeren in kennis brengen met het Evangelie en hen de ruimte geven op eigen wijze gestalte te geven aan hun geloof en hun vragen, zal een structureel onderdeel zijn en blijven van de PG Soest. Naast de inhoud zal hier in personeel en faciliteiten gestalte aan moeten worden gegeven.
4. Duurzame beslissingen inzake gebouwen en herindeling en/of opheffen wijkgemeenten vragen naast zakelijke overwegingen vooral ook inhoudelijke overwegingen. Ten aanzien van de inhoudelijke overwegingen wordt in verschillende nota's gesproken van meerkleurigheid van het palet aan wijkgemeenten in Soest. Binnen het financieel mogelijke heeft het behouden van meerkleurigheid de voorkeur. Daarbij zal meer dan in het verleden gestreefd moeten worden naar een menging van kleuren die kan leiden tot nieuwe tinten. Vernieuwing vraagt beweging.
5. Draagvlak en draagkracht voor de veranderingen moet gevonden worden bij de wijkkerkenraden en gemeenteleden. Uit de raadplegingen bleek zich geen duidelijke meerderheid af te tekenen voor het komen tot één kerkelijk centrum voor de PGS. De meeste kerkenraden geven aan een voorkeur te hebben voor twee vierplekken. In de scenario's wordt steeds uitgegaan van (in full time equivalenten) 2 predikanten, 2 kerkelijk werkers, 0,4 cantor organisten/musici en 1 koster. Daarbij lijkt het reëel uit te gaan van het behoud van twee vierplekken zodat er voldoende menskracht per vierplek mogelijk is.
6. De financiële situatie van de PGS zal de komende jaren verslechteren. Als uitgangspunt voor het beleid is "mensen voor stenen" gekozen. Dit betekent dat er vooral geïnvesteerd wordt in mensen en dat er gezocht wordt naar mogelijkheden om de kosten van gebouwen te verkleinen. Dit uitgangspunt maakt dat er uitdrukkelijk gekeken wordt naar de verkoopbaarheid van gebouwen en het verminderen van de kosten voor onderhoud en de exploitatiekosten van gebouwen.

4.0 Veranderen van de bestuurlijke structuur

4.1 Inleiding

De PGS wordt op dit moment gevormd door vijf onderscheiden wijkgemeenten, die sinds 1 mei 2004 deel uitmaken van de Protestantse Kerk in Nederland. De PGS ontstond in 2006 als resultaat van het samengaan van de Hervormde Gemeente Soest, de Gereformeerde Kerk Soest en de SOW-gemeente Soest. Het beleidsplan voor PGS i.o. had als titel 'Verscheidenheid & Solidariteit'. De titel geeft een juiste aanduiding van de keuzes die toen zijn gemaakt inzake de bestuurlijke structuur en de regelingen met betrekking tot financiële zaken en beheer. Er werd bij de fusie gekozen voor een zo groot mogelijke decentralisatie. Formeel beschouwt de kerkorde de PGS na afronding van het fusieproces als één kerkelijke gemeente met vier verschillende wijken. Toch legt ook de nieuwe kerkorde de verantwoordelijkheden in hoge mate bij de wijkkerkenraden, bottom-up dus. Dat geldt echter niet voor de vermogensrechtelijke aangelegenheden en zaken die de rechtspositie van medewerkers betreffen. Binnen de PGS wordt op dit moment gekozen voor een zo groot mogelijke decentralisatie, d.w.z. voor zover de kerkorde dat toelaat. Argumenten hiervoor waren de volgende (Beleidsplan 2004-2007, vastgesteld 7 juni 2004): (1) mensen voelen zich primair lid van de eigen wijkgemeente en veel minder lid van de gezamenlijke kerkgemeente van Soest en vrijwilligers vind je vooral voor het werk in de eigen wijk; (2) de verwachting bestaat dat men meer geld geeft wanneer men weet dat het in belangrijke mate wordt aangewend t.b.v. de eigen wijkgemeente. De keuze voor de decentralisatie had als consequentie dat de wijken ook op financieel terrein verantwoordelijk zijn voor een juiste verhouding tussen uitgaven en inkomsten. Een tweede consequentie die eraan verbonden werd was dat wijken onderling ook voldoende solidariteit moesten opbrengen. Die solidariteit is gebaseerd op de draagkracht van de wijk, af te meten aan het gemiddeld inkomen. Dat liet onverlet dat wijken er alles aan moesten doen om financieel zoveel mogelijk zelfstandig te functioneren.

In het rapport 'Om de verandering' (2013) wordt gepleit voor een PGS-brede kerkenraad in het verlengde van een voorkeur voor één kerkelijk centrum PGS. Dit sluit aan bij het clustermodel zoals verwoord in 'Dromen en Bouwen' (2010, p.34/35). In 2013 heeft de AK het komen tot één kerkenraad PGS als voorgenomen besluit geformuleerd. Belangrijke argumenten hierbij waren dat een slagvaardig bestuur noodzakelijk is voor het realiseren van het veranderingsproces en tegelijkertijd dat het een efficiënter gebruik van mensen en middelen mogelijk maakt. Wanneer inderdaad gekozen zou worden voor één kerkelijk centrum en één kerkelijke gemeente, ligt een dergelijk voornemen voor de hand. Wanneer we echter kiezen voor een stapsgewijs toegroeien naar een situatie met twee vierplekken, moet de vraag opnieuw worden gesteld welke bestuurlijke structuur het beste past bij dat proces. In dit hoofdstuk komt deze vraag aan de orde.

4.2 Waarnemingen

Er zijn meerdere waarnemingen en argumenten om de bestuursstructuur van de PGS te herzien:

- Bij het verminderen van het aantal vierplekken (en daarmee wijken en wijkkerkenraden) lijkt het minder opportuun om de structuur van wijkkerkenraden enerzijds en een algemene kerkenraad anderzijds te handhaven;
- Veel meer zaken gaan de zgn. wijkgrenzen overstijgen. Te denken valt aan de activiteiten op het gebied van de jeugd en jongeren, diaconale activiteiten en activiteiten voortvloeiend uit een te starten pioniersproject, verdeling van werkzaamheden van predikanten, communicatie en liturgische vernieuwing;
- Er is een gebrek aan ambtsdragers en wanneer activiteiten op wijkniveau moeten worden uitgevoerd is er meer menskracht nodig om alle functies te bezetten. Een meer centrale en enigszins afgeslankte bestuursstructuur kan leiden tot deelname van veel vrijwilligers die niet per se allemaal ook ambtsdrager hoeven te zijn;
- Gegeven het feit, dat we groeien van een situatie met vier vierplekken naar één met twee vierplekken, zal een proces van elkaar onderling beter leren kennen en naar elkaar toegroeien van groot belang zijn. Dat vraagt om een plan van verbindende en verdiepende activiteiten. Voorkomen moet daarmee worden dat kerkelijke gemeenschappen teveel uit elkaar groeien.

5.0 Gebouwen en wijken in de toekomst

5.1 Inleiding

Een kerkgebouw is niet zomaar een gebouw. Het is verbonden met de traditie (kort of lang geleden), is gebouwd, betaald en onderhouden door mensen, wordt jarenlang gebruikt door mensen en het belangrijkste misschien wel: vormt een plek van samenkomst en gemeenschap. Een gemeenschap groepeerd zich op deze wijze en dus betekent niet zelden het opheffen van het kerkgebouw ook het opheffen van de gemeenschap. Gezien de terugloop van het aantal gemeenteleden en kerkgangers moet ook de PGS zich afvragen wanneer welke beslissingen nodig zijn als het gaat om de huidige wijkgemeenten en het gebruik van de kerkgebouwen. Over de jaren heen loopt ook in Soest het kerkbezoek langzaam terug, zij het in enkele wijkgemeenten in verhouding meer dan in andere; het aantal leden loopt eveneens terug en er wordt meer geld door minder mensen opgebracht. Deze tendens zal de komende jaren alleen maar toenemen vanwege de vergrijzing. Het rapport 'Om de verandering' neemt het zgn. clustermodel uit de scenario's uit 'Dromen en Bouwen' over en pleit voor het komen tot één kerkelijk centrum voor de PGS. Een nieuw te bouwen kerkelijk centrum blijkt echter moeilijk te realiseren vanwege de te hoge kosten, zeker in relatie tot de onzekerheden ten aanzien de verkoopbaarheid en opbrengsten van de huidige kerkelijke gebouwen. Ook blijken er nog vele aarzelingen ten aanzien van dit concept. Dit gegeven was aanleiding om meerdere scenario's (drie voorstellen) te maken en deze aan de wijkkerkenraden voor te leggen. In 2.4 treft u een korte samenvatting van de reacties van de wijkkerkenraden op de drie scenario's. Hieronder treft u de waarnemingen en beleidsvoornemens.

5.2 Waarnemingen

- Een nieuw te bouwen kerkelijk centrum op een centrale plek in Soest behoort niet tot de mogelijkheid gezien de kosten enerzijds en de risico's ten aanzien van de verkoopbaarheid van bestaande kerkgebouwen anderzijds. Deze onderbouwing inclusief risico's is gevalideerd door taxaties van het KKG uit Amersfoort. Wanneer er toch overwogen wordt over te gaan tot één kerkelijk centrum is De Open Hof gezien de ligging het meest geschikt. De Open Hof moet dan wel een verbouwing ondergaan waarvan de kosten en risico's ook erg aanzienlijk zijn;
- De Oude Kerk en de Emmakerk zijn beide monumenten waarbij de mogelijkheden tot wijziging van bestemming niet mogelijk c.q. gering zijn. Dit heeft uiteraard invloed op de verkoopbaarheid resp. de mogelijkheid tot het afstoten van deze gebouwen;
- Zoals eerder aangegeven is in reactie op de scenario's die in 2014 in de wijkkerkenraden besproken zijn, was uitsluitend de wijkkerkenraad van De Open Hof van oordeel dat het de voorkeur heeft voor de bouw van een nieuw kerkelijk centrum en als dat niet mogelijk is, de verbouw en het geschikt maken van de locatie van De Open Hof voor een dergelijke functie. De andere wijkkerkenraden hadden een voorkeur voor het behoud van twee vierplekken voor de PGS. De voorkeuren welke kernen (gebouwen) het betreft lagen verschillend: er was sprake van de as noord/zuid (voorkeur Emmakerk en Wilhelminakerk), idem maar dan Emmakerk en Oude Kerk (voorkeur Oude Kerk) en de as oost-west (1^e voorkeur Johanneskerk, 2^e voorkeur Oude Kerk en 3^e voorkeur Open Hof);

- In het vervolg op de eerste versie van dit conceptbeleidsplan heeft in de AK een uitgebreide meningswisseling plaatsgevonden over de hoofdlijnen van beleid ten aanzien van de te kiezen vierplekken voor de toekomst. Daarin was een aantal zaken van groot belang:

1. Alle betrokkenen waren van mening dat er alles aan gedaan moet worden om de huidige wijkgemeenten van de PG Soest bij elkaar te houden voor de kerk van de toekomst.
2. Dat betekent, dat er voor alle partners voldoende vertrouwen moet zijn in het proces van de toekomst om haar relatieve autonomie in te leveren (na opheffing van de bestaande wijkgemeenten) en deel te worden van die ene Protestantse Gemeente Soest, met 1 kerkenraad, 2 vierplekken en 1 team van beroepskrachten.
3. Er moet een toets op de gebouwen plaatsvinden bij de keuze voor de twee vierplekken van de toekomst; een toets die transparant is en alle gebouwen tegelijkertijd en gelijkwaardig behandelt.
4. M.a.w. het gaat om vertrouwen en draagvlak. En soms staan die twee, zo bleek in diverse gesprekken met de verschillende partners, met elkaar op gespannen voet.

In de beleidsvoornemens zoals beschreven in dit beleidsplan en zoals geaccordeerd in de AK-vergadering van 19 februari 2015, hebben naast alle overwegingen in Dromen & Bouwen en het rapport “Om de Verandering”, en die in dit Beleidsplan, bovengenoemde 4 punten zwaar gewogen.

6.0 Financiën

6.1 Inleiding

Het College van Kerkrentmeesters is binnen door de AK goedgekeurde begroting verantwoordelijk voor alle financiële zaken en voor alle onroerend goed, dat in eigendom is van de kerk. Het college fungeert als werkgever van allen die bij de kerk in dienst zijn en bewaakt en beheert alle in- en uitgaande geldstromen. Deze verantwoordelijkheden en taken blijven onveranderd bij het komen tot één kerkenraad voor de PGS. Wel moet de plaatselijke regeling in dezen worden aangepast. Het CvK heeft de afgelopen jaren herhaaldelijk aangedrongen op het voorkomen van financiële tekorten door het tijdig nemen van maatregelen. De scenario's die in mei 2013 aan de wijkkerkenraden zijn voorgelegd zijn ook door het CvK doorgerekend. Het CvK heeft voor dit beleidstraject als het ware de financiële piketpaaltjes geformuleerd, te weten:

- Maximaal 2 vierplekken
- Een formatieomvang van 2 fte predikanten, 2 fte kerkelijk werkers en 0,4 fte cantor-organisten/kerkmusici.
- Alle eventuele overige gebouwen in bezit van de PG Soest mogen geen kosten met zich meebrengen voor de PG Soest.

6.2 Waarnemingen

- Er is sprake van een daling van het aantal leden bij alle wijken, met een gemiddelde van 3% per jaar voor de PGS als geheel. De verwachting is dat de gemiddelde afname de komende jaren nog iets zal toenemen. Volgens een (voorzichtig rooskleurig) scenario loopt het aantal kerkleden terug van 3541 in 2013 tot 2711 in 2022: een vermindering van ongeveer 800 leden;
- Ook het kerkbezoek neemt gemiddeld af. Was het gemiddeld kerkbezoek van de PGS in 2010 nog totaal 670, de verwachting is dat dit in 2022 zal liggen op 469: een vermindering met zo'n 30%. In feite betekent dit een nog aanzienlijker afname van het efficiënt gebruik van gebouwen voor de vieringen dan nu het geval is;
- De cijfers ten aanzien van de daling van het aantal leden en het kerkbezoek volgen de landelijke ontwikkelingen, waarbij de landelijke ontwikkelingen momenteel alweer in negatieve zin zijn bijgesteld;
- In de afgelopen jaren is het effect van de vermindering van het aantal leden op de vaste bijdrage redelijk beheerst door de verhoging van de vaste bijdragen door de leden. Naar verwachting is het einde hiervan in zicht, meer informatie vindt u in de meerjaren begroting van de kerk;
- De begroting van 2015 geeft een tekort van Euro 24.300,- wat wel weer gedeeltelijk wordt verlaagd door het onttrekken uit bestemmingsreserves. De jaren t/m 2019 geven bij ongewijzigd beleid een totaal tekort van Euro 390.000,-;

- Op dit moment is er nog ruimte en reserve om nieuw beleid te financieren, maar als er lang wordt gewacht raken ook de reserves dermate uitgeput dat nieuwe initiatieven steeds moeilijker zijn te realiseren;
- De belasting van de huidige gebouwen voor kerkelijke activiteiten is 40%.

VERTROUWELIJK

7.0 Predikanten en medewerkers

7.1 Inleiding

Veel van de genoemde beleidsvoornemens hebben consequenties voor de predikanten, kerkelijk werkers en andere medewerkers binnen de PGS. Eén van de consequenties is het verminderen van het aantal aan de PGS verbonden predikanten. Eén van de vragen is wanneer dit kan en moet worden geëffectueerd. Tegelijkertijd is er sprake van het uitbreiden van het aantal Fte's voor kerkelijk werkers waarbij zich deze vraag ook voordoet. Naast het vraagstuk van de formatie is ook de verbondenheid met de kerkelijke kernen resp. profielgemeenten een relevant punt en de inzet en specialisatie van predikanten, kerkelijk werkers, cantor-organisten en andere werkers ten behoeve van bepaalde taken.

7.2 Waarnemingen

- Predikanten, kerkelijk werkers, cantor-organisten en andere werkers zijn op dit moment overwegend of geheel verbonden aan een wijkgemeente. De predikanten hebben voor een klein deel van hun tijd werkzaamheden ten behoeve van bepaalde taakgebieden zoals V&T, Jeugd of communicatie;
- Predikanten en kerkelijk werkers maken deel uit van een werkteam. In het werkteam komen alle zaken aan de orde die van gemeenschappelijk belang zijn;
- Door het vertrek van ds. Marianne Paas ontstaat er een vacature in de Emmakerk. Deze vacature wordt in de periode 2014/2015 ingevuld door een kerkelijk werker voor een termijn van een jaar. In deze periode moet worden bepaald wat met de vacature moet worden gedaan;
- De vacature voor cantor-organist in de Oude Kerk is in augustus 2014 weer ingevuld door een benoeming voor onbepaalde tijd van 0,2 FTE. Deze cantor-organist is ook inzetbaar op andere plaatsen binnen de PGS;
- De vier predikanten verbonden aan de PGS zijn allen 55-plus en drie van hen zullen binnen een periode van 7 jaar met emeritaat gaan. Dat betekent dat binnen de looptijd van dit beleidsplan drie predikanten gaan vertrekken.

8.0 Communicatie

8.1 Inleiding

Bij communicatie gaat het om tweerichtingsverkeer. Communicatie is geen doel op zichzelf, maar een middel. Leo Fijen deed in 2011 in Woerden de volgende inspirerende aanbevelingen:

- Wees ijkpunten voor een levende kerk.
- Zoek verbinding, mensen leven in een gefragmenteerde wereld.
- Stop met klagen, dat is onaantrekkelijk voor mensen binnen en buiten de kerk.
- Stop verkerkelijking van het geloof; zorg dat je ook op het marktplein bent.
- Benut de scharnierpunten van het leven: doop, huwelijk, dood. Benut collectieve momenten en ervaringen. Beschouw dat als missionaire momenten.
- Oefen in geloofsgesprekken, praat over je geloof met anderen, je hoeft je er niet voor te schamen.
- Geef jongeren taken, communiceer met jongeren met hun eigen middelen.
- Verloochen je toegevoegde waarde en missie niet.

Binnen de PGS is en blijft communicatie van vitaal belang. Dat gebeurt voor een deel op informele wijze, beleidsmatig zijn er contacten via werk- en taakgroepen en via de organen. Vooral de komende jaren is goede communicatie belangrijk. De vele veranderingen die plaatsvinden vragen om tijdige en heldere communicatie. Maar ook naar buiten is dat onontbeerlijk. Op dit moment beschikt de PGS over de volgende middelen:

- Gemeenteleden worden via internet (Dichtbij) op de hoogte gesteld van nieuws uit de wijken en algemene informatie. Er wordt daarnaast gewerkt met een papieren versie die wordt bezorgd door de eigen wijkgemeente aan mensen die hier de voorkeur aan geven;
- De wijken hebben een eigen nieuwsbrief die maandelijks c.q. tweemaandelijks verschijnt;
- Jaarlijks komen er één of meer boekjes uit over het aanbod aan activiteiten op het gebied van vorming en toerusting;
- De PGS beschikt over een site. Ook de wijken beschikken hierover;
- In 2014 is gestart met het blad Vuur gericht op geïnteresseerde lezers in Soest en leden van de PGS. Het blad is drie maal uitgekomen (per ultimo september 2014);
- Het College van Kerkrentmeesters en het College van Diakenen maken gebruik van brieven en bulletins in verband met de geldwerving, goede doelen e.d.;
- De PGS beschikt over een taakgroep Communicatie.

8.2 Waarnemingen

Op dit moment is er geen sprake van een systematisch communicatiebeleid van de PG Soest. Er is een Taakgroep Communicatie in het leven geroepen, die beleid op dit punt moet voorbereiden.

- Deze taakgroep constateert dat het de PG Soest op dit moment ontbreekt aan een duidelijke boodschap over haar koers naar de toekomst en over de kern van haar missie.
- De taakgroep stelt vast dat de ontwikkeling daarvan tijd zal kosten en dat de ontwikkelingen rond 'Dromen en Bouwen' eigenlijk een versnelling vragen van de invoering van een degelijk communicatiebeleid.
- De Taakgroep stelt daarom voor met voorrang een communicatieplan te ontwikkelen gericht op de besluitvorming en uitvoering van de in dit beleidsplan uiteengezette voorstellen.

9.0 Processturing en -bewaking

9.1 Inleiding

De veranderingen binnen en van de PGS zijn ingrijpend en vinden over een langere periode plaats. De wijze waarop de beleidsvoorbereiding in de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden verliep voornamelijk via het werk van commissies, besluitvorming binnen de AK en raadpleging van ambtsdragers en recentelijk wijkkerkenraden. De fase waarin beleidsvorming en beleidsbepaling overgaat in uitvoering, vraagt om een goede processturing en -bewaking. Het beleidsplan zoals dat nu voorligt, voorziet in het kader en concrete beleidsvoornemens maar nadere afspraken zijn nodig over het managen van de veranderingen.

9.2 Waarnemingen

De PG Soest staat voor grote veranderingen.

- We moeten met z'n allen echt in beweging gaan komen. Het besluitvormingsproces heeft al erg lang geduurd! We moeten voorkomen dat dat te veel negatieve energie aanzuigt, waar we juist positieve energie zo hard nodig hebben voor de opbouw van onze gemeente.
- Het gaat niet om stenen, maar om inhoud en mensen. Tegelijkertijd met dit proces moet er gewerkt worden aan inspirerende inhoudelijke ontwikkelingen en aan het beter leren kennen en waarderen van elkaar. Anders zal iedere besluitvorming over te kiezen vierplekken leiden tot grote conflicten en de eenheid van de PG Soest op het spel zetten.
- Men maakt zich terecht zorgen over de relatie die onze gemeente heeft met de jeugd. Krijgen alle inspanningen die daarop ondernomen zijn en worden, wel een goede plek in de nieuwe opzet? En wat doen we aan het dreigende verlies van kerkleden die sowieso zullen afhaken als hun vertrouwde gebouw gaat sluiten?
- Terecht is vastgesteld, dat het een uitgangspunt is er alles aan te doen om in de toekomstige behuizing(en) van de PG Soest een warm welkom en thuis te bieden aan alle gemeenteleden.
- De AK heeft haar verantwoordelijkheid genomen in het nemen van een voorgenomen besluit over de volgende zaken:
 - Centralisatie van bestuur (1 gemeente, 1 kerkenraad met grote bevoegdheden, 1 team van predikanten voor heel Soest) met daaronder kernen die het beleid op lokaal niveau vorm geven.
 - Alle wijken/kernen moeten in beweging komen en worden uitgedaagd de ambities met betrekking tot “verdiepen, verbinden en verbreden” op te pakken. Daarnaast zal er plek worden ingeruimd waar het pionierswerk volop de ruimte krijgt.
 - Een plan van verbindende en verdiepende activiteiten, dat de huidige wijkgemeenten elkaar beter doet leren kennen. Een plan dat leidt tot naar elkaar toe groeien van deze gemeenten met als perspectief, dat de PG Soest in de toekomst minder plaatsen van zondagse eredienst zal kennen. Denk daarbij aan het rouleren van predikanten en het tijdelijk sluiten van kerken in bijvoorbeeld de zomerperiode. In de toekomst zouden er minder kerken op

zondag open kunnen zijn, zodat alle gemeenteleden in beweging komen. Dit vraagt om een spoedig uit te werken en vast te stellen plan. Dat vraagt om meerdere bijeenkomsten van alle ambtsdragers die mede invulling gaan geven aan de diversiteit en het vuur van de PG Soest en het ontwikkelen van uitgangspunten voor de vierplekken. Het werkteam zal hierin een belangrijke rol hebben.

- Een plan dat op transparante wijze aangeeft hoe wij per 1-1-2020 ook in de sfeer van gebouwen komen tot een omvang die past bij de trend zoals we die nu kunnen voorzien. Een plan dat tevens recht doet aan de versterking van onderling vertrouwen en draagvlak. Daarbij is gekozen voor de sluiting van 2 gebouwen.

Bij de beleidsvoornemens zal een tijdelijk worden uitgewerkt voor alle te nemen stappen in het kader van de uitvoering van de beleidsvoornemens uit dit beleidsplan. Tevens zal een voorstel worden gedaan voor de organisatorische vormgeving en aansturing van dit proces.

10.0 Beleidsvoornemens komende jaren

Op grond van de inhoud, de bevindingen en discussies rondes:

- Dromen en Bouwen
- Om de Verandering
- Conceptbeleidsplan 2015-2022
- De recente gesprekken in aanloop naar de AK-vergadering van 19 februari 2015
- De voorgenomen besluiten van de AK in de vergadering van 19 februari 2015 kunnen een aantal beleidsvoornemens voor de periode 2015-2022 worden geformuleerd. Zij hebben betrekking op de volgende onderwerpen:
 - Besturing van de PG Soest en toekomstig beleid
 - Elkaar beter leren kennen en ontmoeten
 - Pionierswerk
 - Predikanten en koster
 - Gebouwen
 - Financieel
 - Communicatie

Een van de kernpunten in de hieronder beschreven beleidsvoornemens betreft het aanwijzen van de vierplekken voor de toekomst van de PG Soest. Daarbij is er voor gekozen om zowel uit historische als uit missionaire overwegingen De Oude Kerk nu reeds aan te wijzen als vierplek van de PG Soest. Daarnaast zal volgens een in de beleidsvoornemens beschreven procedure een keuze gemaakt worden voor de tweede vierplek uit de Wilhelminakerk, de Emmakerk en De Open Hof. Hiermee wordt getracht maximaal recht te doen aan de gehoorde wens in de discussie over de eerste versie van dit Beleidsplan: creëer zowel voldoende vertrouwen bij alle partners, als voldoende draagvlak binnen de verschillende wijken voor het inslaan van een inspirerende weg naar de toekomst.

1. Besturing van de PG Soest en toekomstig beleid

- a. De Protestantse Gemeente Soest krijgt per 1 augustus 2016 een kerkenraad die eindverantwoordelijk is voor alle activiteiten.
- b. De wijkgemeenten worden opgeheven en de vier wijkkerkenraden worden omgevormd tot vier kernraden. Zij krijgen met name t.b.v. de eredienst en het pastoraat uitvoerende bevoegdheden voor de betreffende kern.
- c. De AK ontwerpt op korte termijn een nieuwe plaatselijke regeling waarin dit vorm krijgt en zet alle kerkordelijke stappen in werking die nodig zijn voor de realisatie van dit beleidsvoornemen.
- d. Van de AK / kerkenraad wordt sturing verwacht om de beleidsvoornemens uit te voeren.
- e. De CvK functioneert vanaf 1-1- 2016 al alsof we één PG Soest zijn. Dat betekent dat voor de CvK vanaf dat moment alle besluiten en acties op Soest niveau gepland worden, dit mede i.v.m. Kerkbalans 2016.
- f. Toekomstig beleid:
Voor alle vier de kernen zal een beleidsplan uitgewerkt worden door de kerkenraad/AK, samen met de betreffende kern, gericht op beleid tot 1-1-2020 met uiteraard een verder doorkijk richting de periode daarna. Zie hier ook een relatie met 2a. In deze beleidsplannen zal uitgewerkt worden op welke wijze de kern denkt bij te dragen aan het vernieuwingsbeleid en aan het naar elkaar toegroeien van de huidige kernen. Dit is een gezamenlijk proces dat specifiek gemaakt wordt in de kernen. Dit proces kan nu reeds in

gang gezet worden, wanneer alle wijkkerkenraden op basis van de nu te nemen besluiten voor 2016 reeds een dergelijk beleidsplan maken en dit ter bespreking inbrengen in de AK.

- g. De Wijkgemeente van Bijzondere Aard blijft afzonderlijk bestaan, en zal deel uitmaken van een kerkordelijk voorgeschreven en nog te vormen Algemene Kerkenraad.

2. Elkaar beter en echt leren kennen en ontmoeten - het vuur -

- a. In het verdere invullings- en besluitvormingsproces zijn meerdere ambtsdragersbijeenkomsten nodig die mede invulling dienen te geven aan de diversiteit en het vuur van PG Soest. Verder zal gezocht worden naar meer kansen elkaar regelmatig te ontmoeten en elkaar beter te leren kennen.
- b. Tijdens de zomerperiode van 2015 zijn er twee kerken open conform een rooster opgesteld door de AK in overleg met de wijken. Voor de Oude Kerk en de Wilhelminakerk bestond reeds een dergelijke afspraak. Voor de Emmakerk en De Open Hof zal bekeken worden wat hierin in de zomer van 2015 reeds mogelijk is. Uiteraard voor zover dit nog mogelijk is gezien de reeds gemaakte afspraken.
- c. Vanaf september 2015 zullen de predikanten meer gaan rouleren met betrekking tot de plaats van voorgaan volgens een door de AK te ontwerpen rooster.
- d. Daarna, wanneer de predikanten meer gekend zijn, kunnen ook de gemeenteleden elkaar beter gaan leren kennen. Naast activiteiten die meer centraal gebeuren, is het goed om vanaf januari 2016 bij toerbeurt, volgens een door de kerkenraad (AK) vast te stellen rooster, op zondagmorgen de eredienst te houden in 3 van de 4 kerken. Vanaf januari 2017 (zie 5b) zal dit teruggebracht worden tot 2 van de 4 kerken. Op deze manier ontmoeten de gemeenteleden van de PG Soest elkaar en leren zij elkaar steeds beter kennen en ontstaat er verbinding! We vragen aan het werkteam een concreet voorstel te maken op dit punt. Mogelijk dat een gezamenlijk platform met ook vertegenwoordiging uit de wijken voor de uitwerking van dit onderwerp kan worden opgericht.
- e. *Let op: wil dit in 2016 al merkbaar zijn dan moeten we in maart 2015 een besluit hebben genomen t.b.v. de roostermakers.*

3. Pionierswerk

- a. De Open Hof wordt de uitvalsbasis voor het pionierswerk t.b.v. de gehele PG Soest. Voor dit pionierswerk wordt door de AK een plan vastgesteld dat voortbouwt op de uitgangspunten van "Dromen en Bouwen" en "Om de Verandering" (verdiepen, verbreden en verbinden), gericht op christelijke gemeenschapsvorming in Soest en de leefbaarheid in het dorp. De uitvoering van dit plan zal gedragen worden door de kerkenraad en het team van beroepskrachten en plaatsvinden zowel op Soest-breed-niveau als in de vier kernen. De beroepskrachten zullen hiervoor voor een deel van hun taak worden vrijgemaakt van het werk in hun kern (zie 4b). Het feit, dat De Open Hof bij de start als uitvalsbasis wordt gekozen wil niet zeggen, dat de werkzaamheden voortvloeiend uit dat pionierswerk beperkt moeten blijven tot die locatie. Het gaat om pionierswerk t.b.v. de PG Soest als geheel.
- b. De reden om dit werk vanuit De Open Hof te starten is haar centrale ligging en de huidige profilering van De Open Hof-gemeenschap.

4. Predikanten en kosters

- a. Het werkteam van predikanten, kerkelijk werkers ontwikkelt zich tot een team van collega's dat met elkaar verantwoordelijk is voor het werk in de PG Soest. Bij de werkzaamheden van dit team zullen de kerkmusici nauw betrokken worden. Het werkteam zal het voortouw nemen in het geestelijk leiderschap bij het veranderingsproces richting de nieuwe PG Soest. Nu is er nog ruimte in de bezetting van dit team. Van de kerkenraad wordt sturing verwacht op deze ontwikkeling.
- b. Om daadwerkelijk ruimte te maken voor een sterke en goede inzet in de realisatie van deze beleidsvoornemens, zullen de beroepskrachten allemaal voor gemiddeld 30% van hun tijd vrijgemaakt worden van reguliere werkzaamheden in hun kern. Deze vrijgekomen tijd zullen zij op basis van een door hen samen met de kerkenraad/AK te ontwikkelen plan inzetten voor vernieuwende taken op Soest-breed-niveau, welke werkzaamheden uiteraard ook weer hun positieve werking zullen hebben op het werk binnen de kernen. Dit beleidsvoornemen moet mogelijk worden gemaakt doordat vrijwilligers in de kernen meer organisatorische taken van de predikanten over zullen nemen en doordat op den duur het aantal preekbeurten in Soest eerst met 25% en vervolgens met 50% zal worden teruggebracht.
- c. Vrijwilligers worden in de komende tijd nog belangrijker. Kennis en scholing zijn daarom cruciaal om succesvol deze verandering te doorlopen.
- d. Van alle betrokkenen wordt verwacht dat zij bereid zijn om hun werkzaamheden geheel of gedeeltelijk op een andere plek (kerkelijke kern) te verrichten dan wel hun werk anders in te richten. Uiteraard wordt hier naar vermogen rekening gehouden met de aanstelling en taakomschrijving.
- e. Het beleid is gericht op het verminderen van het aantal vierplekken (tevens preekplaatsen) tot maximaal 2 in een periode van 5 jaar met een personeelsomvang van 2 fte voor predikanten en 2 fte voor kerkelijk werkers, 0,2 fte voor cantor-organisten en 0,2 fte voor kerkmusici en 1 fte voor kosters. Van de fte's kerkelijk werkers wordt een substantieel deel van de tijd vrijgemaakt ten behoeve van het werk voor de jeugd.
- f. Het terugbrengen tot 2 vierplekken binnen 5 jaar betekent in de praktijk ook het terugbrengen tot maximaal 2 kerkelijke gebouwen (zie ook 5b). Als de PG Soest meer kerkgebouwen open houdt, moeten die voor de PG Soest geen kosten genereren. Dit zou kunnen door voldoende huuropbrengst of door een ander gebruik en inkomsten (bijvoorbeeld verhuur) van deze gebouwen. Het zakelijk aspect is daarbij erg belangrijk!
- g. De PG Soest streeft er naar om in de beleidsplanperiode van 2015 tot 2022 geen gedwongen ontslagen te laten plaatsvinden.
- h. Mocht er om welke reden (bijv. beroep) een predikant vertrekken, dan wordt zijn formatieplaats niet opgevuld.
- i. Bij vertrek van de koster De Open Hof medio 2016, cantor De Open Hof medio 2017 en mogelijk andere vacatures worden deze alleen vervuld na akkoord CvK en AK / kerkenraad en conform het formatieplaatje zoals naar voren komt uit de te nemen besluiten van de AK in het kader van het nieuwe beleidsplan 2015-2022.

5. Gebouwen

- a. Voorlopig worden alle 4 gebouwen in gebruik gehouden, te weten: de Emmakerk, De Open Hof en de Oude Kerk en de Wilhelminakerk.
- b. Besloten wordt tevens De Oude Kerk als vierplek van de PGS aan te wijzen voor de toekomst.
- c. Besloten wordt per 1-1-2020 twee kerkgebouwen te sluiten. Daarbij zal voor 1 januari 2018 gekozen worden tussen de Wilhelminakerk, Emmakerk en De

Open Hof. T.b.v. van dit beleidsvoornemen wordt het proces inclusief de criteria voor de keuze tussen de gebouwen opgesteld (onder begeleiding van het KKG) voorafgaande aan de opheffing van de wijkgemeenten en de vorming van de ene kerkenraad.

6. Financieel

- a. Er wordt uitgegaan van het op peil houden van inkomsten uit VVB, collectes en bijzondere inkomsten. Door de eigen huishouding gezond te houden komt ruimte en energie beschikbaar (pastoraal en diaconaal) voor buiten onze eigen gemeenschap. Daarom zullen de kerkrentmeesters voortdurend mogelijkheden onderzoeken de inkomsten te verhogen en de uitgaven te beheersen. Door nu duidelijk aan te geven dat alle kerkgebouwen tot 1-1-2020 openblijven, ontstaat er voor de komende tijd duidelijkheid en mogelijkheden voor langer durende zakelijke verhuur.
- b. De CvK functioneert vanaf 1-1-2016 al alsof we één PG Soest zijn. Dat betekent dat voor de CvK alle besluiten en activiteiten op Soest niveau gepland wordt, dit mede i.v.m. Kerkbalans 2016 (herhaling van 1e).
- c. Er wordt door het CvK een personeelsplan voor de beleidsplanperiode gemaakt. De hierboven beschreven beleidsvoornemens vormen het uitgangspunt van dit personeelsplan.

7. Communicatie

- a. Er wordt snel gezocht naar een persoon c.q. kleine werkgroep die de communicatie van het gehele proces verder in de praktijk kan vormgeven. De veranderingen zijn talrijk en communicatie is daarbij zeer belangrijk!
- b. Er wordt een breed communicatieplan opgezet met aandacht voor de communicatie tussen de organen onderling en tussen de afzonderlijke kernen, met de andere kerkgenootschappen en met de plaatselijke media.
- c. Op weg naar één kerkelijke organisatie zullen bestaande informatiekanalen en inhoud daarvan moeten worden aangepast; bijzondere aandacht wordt daarbij gegeven aan de website van de PG Soest.
- d. Gestreefd wordt naar het inrichten van een interactief medium voor de PG Soest zodat iedereen zijn/haar zegje kan doen.
Aan de nieuwe Taakgroep Communicatie wordt gevraagd om bij voorrang een Communicatieplan uit te werken voor de besluitvorming over en realisatie van het beleidsplan Trektocht naar de toekomst met traditie en vernieuwing 2015-2022.

De AK zal in haar volgende vergadering besluiten tot een duidelijke tijdslijn voor de verder te nemen besluiten die moeten leiden tot de uitvoering van deze beleidsvoornemens. Daarbij wordt uitgegaan van een concentrisch besluitvormingsproces. Te nemen besluiten bouwen voort op reeds genomen besluiten. Het is een zogenaamde one-way-procedure.

11.0 Samenvatting: traditie en vernieuwing

De kerk van de toekomst zal er heel anders uit zien, dan die van het verleden. Dat is een belangrijk gegeven. Daarnaast hechten wij er aan, dat onze gemeente staat in de Christelijke traditie en wij de verantwoordelijkheid hebben om in onze gemeente centrale elementen uit die traditie een duidelijke plek te geven in de kleur van onze Protestantse Gemeente Soest. In de keuzes die gemaakt worden in dit beleidsplan zal u deze gedachte teruglezen. Het gaat over *traditie* en *vernieuwing*.

Wij vormen een gemeenschap die zich door God wil laten raken en die geïnspireerd door die boodschap wil bijdragen aan de leefbaarheid van Soest. Wij willen dat ideaal niet beperken tot onszelf of tot onze gemeente. Wij willen ons hierin verbinden met de wereld dichtbij en veraf. Dat streven vraagt bezieling en inspiratie. Dat vuur brandend houden is de kern van onze aanwezigheid als christelijke gemeenschap. Aan die uitgangspunten wil dit beleidsplan handen en voeten geven.

De Algemene Kerkenraad heeft op basis van dit Beleidsplan op 19 februari 2015 een aantal voorgenomen besluiten genomen. De komende maanden zullen in de wijkkerkenraden over dit plan gesprekken georganiseerd worden. Die besluiten zullen in gemeentevergaderingen toegelicht en voorgelegd worden aan de gemeenteleden. De Algemene Kerkenraad hoopt voor het eind van dit jaar definitieve besluiten te nemen over de voorstellen. Het jaar 2015/2016 zal dan het jaar van de invoering van nieuw beleid worden.

Aanleiding:

De aanleiding voor dit beleidsplan wordt gevormd door zorgen over de toekomst van onze gemeente, maar ook door hoop op een vitaal geloofsleven.

Zorgelijk is:

- Het doorlopende verhaal van de Christelijke boodschap stukt;
- De terugloop van het aantal leden van de PGS;
- Het afnemend kerkbezoek;
- Het steeds moeilijker vinden van ambtsdragers;
- De verwachte tekorten op financieel gebied in de nabije toekomst bij ongewijzigd beleid.

Hoopgevend is:

- er is ook behoefte aan vernieuwing op het gebied van viering en liturgie;
- missionair gemeente zijn, stelt nieuwe vragen en krijgt nieuwe impulsen;
- de diaconale opdracht wordt voor steeds nieuwe uitdagingen geplaatst.

Geschiedenis:

De voorstellen zoals die nu op tafel liggen hebben een lange geschiedenis. In de afgelopen 10 jaar zijn er verschillende beleidsplannen gemaakt. In 2010 is het rapport “Dromen en Bouwen” uitgekomen. In 2013 een vervolg daarop onder de titel “Om de verandering”. In het beleidsplan voor 2015-2022 wordt voortgebouwd op de analyses, oplossingsrichtingen en uitdagingen zoals verwoord in deze rapporten. De inhoudelijke lijn van deze rapporten wordt voortgezet. Een aantal uitwerkingen zijn heroverwogen.

Uitgangspunten:

Het beleidsplan is niet af. Het geeft in grote lijnen aan waar de PGS voor staat, welke zaken moeten en kunnen worden opgepakt en welke organisatie daarvoor nodig is. Heel veel dingen zullen gaandeweg verder moeten worden besproken en ingevuld.

Daarom spreken we in de titel ook van een trektocht. Bij het komen tot voorstellen in dit beleidsplan laten we ons leiden door 4 criteria:

- De voorstellen moeten inspirerend en toekomstgericht zijn: een vorm van kerk- en gemeente zijn die mensen uit alle generaties raakt in het hart en aanzet tot handelen.
- De voorstellen moeten duurzaam zijn: de keuzes die worden gemaakt hebben een lange looptijd.
- Er moet voldoende draagvlak en draagkracht voor zijn: een zorgvuldige raadpleging van gemeenteleden en ambtsdragers moet aantonen dat er voldoende enthousiasme is voor de voorstellen en dat er mensen zijn die ook verantwoordelijkheid willen nemen voor de uitvoering.
- De voorstellen moeten financieel gezond zijn: de keuzes die worden gemaakt leveren voldoende zekerheid voor realisatie van het beleid en begrotingen voor de komende 10 jaar.

Werkwijze:

De door de AK ingestelde regiegroep heeft deze uitgangspunten vertaald in een drietal realistische scenario's (beschrijvingen hoe de kerk van de toekomst er concreet uit zou kunnen zien). Deze scenario's zijn besproken in de wijkkerkenraden. De regiegroep heeft het commentaar van de wijkkerkenraden en van het CvK en CvD bestudeerd en gewogen. Na uitvoerige discussie in de Algemene Kerkenraad heeft deze de volgende voorgenomen besluiten genomen:

De beleidsvoornemens:

De hieronder beschreven beleidsvoornemens zullen verder ingevuld moeten worden door kerkenraad en gemeente. Ze hebben als doel voorwaarden te scheppen om ook in de toekomst het vuur van ons geloof brandende te houden en een geloofsgemeenschap te kunnen bieden aan een ieder die daar behoefte aan heeft.

T.a.v. het bestuur:

- De Protestantse Gemeente Soest krijgt 1 kerkenraad die eindverantwoordelijk is voor alle activiteiten.
- De wijkkerkenraden worden omgevormd tot kernraden. Zij krijgen m.n. t.a.v. de eredienst en het pastoraat uitvoerende bevoegdheden.
- De AK ontwerpt op korte termijn een nieuwe plaatselijke regeling waarin dit vorm krijgt.
- Deze veranderingen worden uiterlijk 1 augustus 2016 ingevoerd.

T.a.v. de gebouwen en de te vormen kernen:

- Er worden voorlopig 4 gebouwen in gebruik gehouden te weten: de Wilhelminakerk, de Emmakerk, De Open Hof en de Oude Kerk.
- De Oude Kerk wordt nu reeds om historische en missionaire redenen aangewezen als vierplek van de PG Soest voor de toekomst.

- Uiterlijk 1 januari 2018 zal de Kerkenraad een besluit nemen welk gebouw aangewezen zal worden als tweede vierplek voor de PG Soest. De daarmee verbonden sluiting als vierplek van de andere twee gebouwen zal uiterlijk 1 januari 2020 geëffectueerd worden.
- Criteria en procedure voor de besluitvorming over de tweede vierplek worden opgesteld door de AK voor 1 augustus 2016 (onder begeleiding van KKG). De beslissing zal genomen worden door de nieuw te vormen kerkenraad.
- De Open Hof zal de komende jaren als uitvalsbasis dienen voor het pionierswerk t.b.v. de gehele PGS.
- Voor alle vier de kernen zal een beleidsplan uitgewerkt worden door de AK samen met de betreffende kern gericht op beleid voor de komende 5 jaar.
- De Kerkenraad zal een plan uitwerken waarin stapsgewijs binnen de PG Soest wordt overgegaan van 4 vieringen per zondag naar 2 vieringen per zondag, zodat in 2020 de gemeente voorbereid is op de stap naar 2 vierplekken in de PG Soest.
- Deze beleidsplannen zullen zich richten op de bijdrage van de kern aan het vernieuwingsbeleid en aan het naar elkaar toegroeien van de huidige kernen.

T.a.v. de financiën:

- Het beleid is gericht op het verminderen van het aantal vierplekken (tevens preekplaatsen) tot maximaal 2 in een periode van 5 jaar met een personeelsomvang van maximaal 2 fte voor predikanten en 2 fte voor kerkelijk werkers, 0,4 fte voor musicus en 1 fte voor kosters.
- Het terugbrengen tot 2 vierplekken binnen 5 jaar betekent in de praktijk ook het terugbrengen tot 2 kerkelijke gebouwen. Als de PG Soest meer kerkgebouwen open houdt, moeten die voor de PGS geen kosten genereren. Dit zou kunnen door voldoende huuropbrengst of door een ander gebruik en inkomsten van deze gebouwen.
- Er wordt uitgegaan van het op peil houden van inkomsten uit VVB, collectes en bijzondere inkomsten. Door de eigen huishouding gezond te houden komt ruimte en energie beschikbaar (pastoraal en diaconaal) voor buiten onze eigen gemeenschap. Daarom zullen de kerkrentmeesters voortdurend mogelijkheden onderzoeken de inkomsten te verhogen en de uitgaven te beheersen.

T.a.v. personeel:

- De PGS streeft er naar om in de beleidsplanperiode van 2015 tot 2022 geen gedwongen ontslagen te laten plaatsvinden.
- Van alle betrokkenen wordt verwacht dat zij bereid zijn om hun werkzaamheden geheel of gedeeltelijk op een andere plek (kerkelijke kern) te verrichten dan wel hun werk anders in te richten. Uiteraard wordt hier naar vermogen rekening gehouden met de aanstelling en taakomschrijving.
- Het werkteam van predikanten en kerkelijk werkers ontwikkelt zich tot een team van collega's dat met elkaar verantwoordelijk is voor het pastorale reilen en zeilen van de PGS. Het werkteam zal het initiatief nemen in het geestelijke leiderschap bij het veranderingsproces richting de nieuwe PGS.
- Voor de uitvoering van deze beleidsvoornemens worden alle predikanten voor gemiddeld 30% van hun werktijd vrijgemaakt van reguliere werkzaamheden van hun kern. Deze tijd zullen zij inzetten voor vernieuwende taken Soest-breed.

- Er wordt door het CvK een personeelsplan voor de beleidsplanperiode gemaakt. De hierboven beschreven beleidsvoornemens vormen het uitgangspunt van dit personeelsplan.
- Specifieke aandacht krijgt ook het pionierswerk vanuit De Open Hof. Daarbij moet worden nagegaan welke deskundigheden nodig zijn en hoe hierin te voorzien.

T.a.v. de communicatie:

- Er wordt een breed communicatieplan opgezet met aandacht voor de communicatie tussen de organen onderling en tussen de afzonderlijke kernen, met de andere kerkgenootschappen en met de plaatselijke media.
- Op weg naar één kerkelijke organisatie zullen bestaande informatiekanalen en inhoud moeten worden aangepast; bijzonder aandacht wordt daarbij gegeven aan de website van de PG Soest.
- Gestreefd wordt naar het inrichten van een interactief medium voor de PGS op een manier dat iedereen zijn/haar zegje kan doen.
- Er wordt een kleine werkgroep gevormd die de communicatie van het gehele proces in praktijk vorm zal geven.